

ČESKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Radovana Suchánka (soudce zpravodaje) a soudců Vojtěcha Šimíčka a Jiřího Zemánka o ústavní stížnosti stěžovatele Lukáše J. [redacted], bytem [redacted], zastoupeného advokátem Mgr. Václavem Píchou, sídlem Sladkovského 51, Jičín, proti usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 31. května 2021 č. j. 40 Co 212/2021-102, za účasti Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci jako účastníka řízení, a obchodní společnosti B2 Kapital Czech Republic s. r. o., sídlem Rybná 682/14, Praha 1, zastoupené advokátem Mgr. Markem Lošanem, sídlem Na Florenci 2116/15, Praha 1, jako vedlejší účastnice řízení, takto:

I. Usnesením Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 31. května 2021 č. j. 40 Co 212/2021-102 bylo porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a právo vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

II. Usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci ze dne 31. května 2021 č. j. 40 Co 212/2021-102 se ruší.

Odůvodnění:

I.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadeného rozhodnutí

1. Dne 12. 8. 2021 byla Ústavnímu soudu doručena ústavní stížnost podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“) a § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb.,

o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), kterou se stěžovatel domáhá zrušení shora uvedeného rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě – pobočky v Olomouci (dále jen „krajský soud“) s tvrzením, že jím bylo porušeno jeho právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a právo vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny.

2. Z ústavní stížnosti a obsahu soudního spisu sp. zn. 49 EXE 3657/2010, vedeného Okresním soudem v Olomouci, který si Ústavní soud za účelem posouzení opodstatněnosti a důvodnosti ústavní stížnosti vyžádal, vyplývají následující skutečnosti. Platebním rozkazem ze dne 2. 11. 2005 č. j. 43 Ro 807/2005-17 (dále jen „platební rozkaz“) byla stěžovateli uložena povinnost zaplatit obchodní společnosti GE Money Multiservis, a. s. (v současné době v likvidaci) pohledávku ve výši 22 028 Kč s úrokem z prodlení ve výši 0,1 % denně od 1. 3. 2005 do zaplacení s kapitalizovaným úrokem z prodlení ve výši 17 402 Kč a náhradu nákladů řízení ve výši 10 352,40 Kč. Žádosti došlou dne 20. 5. 2010 Okresnímu soudu v Bruntále požádal soudní exekutor JUDr. Tomáš Vrána o pověření k provedení exekuce, a to toliko pro jistiny ve výši 22 028 Kč, náklady nalézacího řízení ve výši 10 352,40 Kč a úrok z prodlení ve výši 0,1 % denně z částky 17 402 Kč od 1. 3. 2005 do zaplacení. Okresní soud v Bruntále usnesením ze dne 25. 6. 2010 č. j. 60 EXE 470/2010-19 vyslovil svou místní nepřislušnost a postoupil věc Okresnímu soudu v Olomouci (dále jen „okresní soud“), v jehož obvodu měl stěžovatel bydliště. Usnesením ze dne 23. 7. 2010 č. j. 49 EXE 3657/2010-25 nařídil okresní soud exekuci podle platebního rozkazu a současně pověřil provedením exekuce soudního exekutora JUDr. Tomáše Vrána.

3. Soudnímu exekutorovi JUDr. Tomáši Vránovi, který byl pověřen provedením exekuce, zanikl výkon úřadu ke dni 31. 3. 2016 a do uvolněného úřadu byl počínaje dnem 1. 4. 2016 jmenován nový soudní exekutor JUDr. Lukáš Jícha (dále jen „soudní exekutor“), který dále vedl exekuční řízení proti stěžovateli. Usnesením soudního exekutora ze dne 23. 11. 2018 č. j. 203 EX 17100/10-121 bylo rozhodnuto o procesním nástupnictví na straně oprávněného, a to z oprávněné obchodní společnosti MONETA Money Bank, a. s. (dříve GE Money Bank, a. s.), na nového oprávněného, obchodní společnost B2 Kapital Czech Republic s. r. o., která má v řízení o ústavní stížnosti postavení vedlejší účastnice.

4. Usnesením ze dne 5. 8. 2020 č. j. 203 Ex 17100/10-146 rozhodl soudní exekutor o zrušení všech pěti exekučních příkazů vydaných v daném exekučním řízení. Toto rozhodnutí odůvodnil tak, že „dne 20. 7. 2020 bylo dosaženo účelu exekuce tím, že byla pohledávka i náklady exekuce vymoženy“ (č. l. 49 soudního spisu; č. l. 155 spisu soudního exekutora). Později však soudní exekutor vydal písemnost označenou jako „úřední záznam“ ze dne 14. 10. 2020 č. j. 203 Ex 17100/10-147, v níž uvádí, že „bylo zjištěno, že na základě podaného exekučního návrhu oprávněného bylo v elektronickém exekučním spise nesprávně založeno vymáhané plnění“, přičemž „chybné zadání bylo uvedeno i v elektronické žádosti o pověření k provedení exekuce“. V předmětném úředním záznamu se dále uvádí, že „soudní exekutor tímto konstatuje, že exekuce bude dále prováděna k vymožení nedoplatku na pohledávce oprávněného a k vymožení dalších nákladů exekuce“, protože byl stěžovatel vyzván, aby telefonicky kontaktoval soudního exekutora za účelem zaplacení „nedoplatku v exekuci“ ve výši cca 54 500 Kč (č. l. 50 soudního spisu, č. l. 156 spisu soudního exekutora). V písemnosti označené jako „oznámení“ ze dne 14. 10. 2020 č. j. 203 Ex 17100/10-148, které bylo doručeno stěžovateli, soudní exekutor uvedl, že „žádá, nechť usnesení ze dne 5. 8. 2020 č. j. 203 Ex 17100/10-146 není bráno v potaz, neboť skutečnosti uvedené v daném usnesení (tedy, že byla pohledávka i náklady exekuce vymoženy) neodpovídají aktuálnímu reálnému stavu exekuce. Nadále je v exekuci pokračováno, přičemž

žádáme, nechť jsou případně nadále prováděny srážky z majetku povinného ve prospěch této exekuce“ (č. l. 51 soudního spisu, č. l. 157 spisu soudního exekutora).

5. Dne 8. 1. 2021 podal stěžovatel návrh na zastavení exekuce, spolu s návrhem na odklad jeho výkonu. Uvedl přitom, že exekuce byla pravomocným usnesením soudního exekutora skončena. Jestliže soudní exekutor na základě prostého úředního záznamu „obnovil“ již zrušené exekuční příkazy a pokračuje dále v provádění exekuce, jde o postup v rozporu se zákonem. Zdůraznil, že *„pakliže soudní exekutor ukončil exekuci v důsledku vlastní chyby, která je mu plně přičitatelná, odpovídá za škodu vzniklou oprávněnému on, nikoliv povinný“*. Vedlejší účastník projevil se zastavením exekuce nesouhlas, načež soudní exekutor postoupil návrh stěžovatele na zastavení exekuce okresnímu soudu.

6. Okresní soud usnesením ze dne 19. 1. 2021 č. j. 49 EXE 3657/2010-57 nejprve odložil provedení exekuce do pravomocného rozhodnutí o návrhu na její zastavení, neboť bylo možno očekávat, že exekuce bude zastavena. Usnesením ze dne 5. 3. 2021 č. j. 49 EXE 3657/2010-82 okresní soud vyhověl žádosti stěžovatele a rozhodl, že exekuce nařízená usnesením téhož soudu ze dne 23. 7. 2020 č. j. 49 EXE 3657/2010-25 se zastavuje (výrok I.). Náhradu nákladů řízení nepřiznal soudnímu exekutorovi (výrok II.), ani stěžovateli a vedlejší účastníci (výrok III.). V odůvodnění svého rozhodnutí zdůraznil, že *„exekuce pokračuje neoprávněně, když soudní exekutor po právní moci usnesení ze dne 5. 8. 2020 č. j. 203 EX 17100/10-146 pokračuje i nadále v provádění exekuce. Rovněž nelze obnovit zrušené exekuční příkazy neformálním úkonem soudního exekutora. Pokud bylo vydáno usnesení o ukončení exekuce a nebyla vymožena celá částka, je potřeba podat nový exekuční návrh popřípadě po soudním exekutorovi vymáhat náhradu za způsobenou škodu“* (bod 11 odůvodnění). Jelikož podle okresního soudu vydal soudní exekutor usnesení, kterým zrušil veškeré v exekuci vydané a platné exekuční příkazy, jsou splněny předpoklady, aby nařízená exekuce byla zastavena, a to z důvodu uvedeného v § 268 odst. 1 písm. h) zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“).

7. Proti rozhodnutí okresního soudu podala vedlejší účastnice odvolání v celém jeho rozsahu, stěžovatel podal odvolání toliko proti III. výroku o náhradě nákladů řízení. Napadeným usnesením změnil krajský soud usnesení okresního soudu tak, že návrh stěžovatele na zastavení předmětné exekuce zamítl. Uvedl, že podle § 51 písm. c) zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších předpisů, zaniká pověření exekutora toliko tehdy, byla-li pohledávka, její příslušenství a náklady exekuce vymoženy. K tomuto vymožení však podle krajského soudu ve skutečnosti nedošlo, protože není možné považovat exekuci za provedenou (bod 15 odůvodnění). Právně významné je pouze to, že nedošlo k zániku pověření soudního exekutora podle § 51 písm. c), exekučního řádu, a že *„oznámení o skončení exekuce dle § 46 odst. 8 exekučního řádu slouží k jiným účelům, než k vlastnímu ukončení exekuce“*. Navíc platí, že oznámení o skončení exekuce není rozhodnutím, nýbrž pouhým potvrzením o skutečnosti vyplývající z exekučního spisu. Zastavení exekuce provedené okresním soudem by bylo v rozporu se základní zásadou exekučního řízení v podobě maximálního rozsahu exekuce (bod 14 odůvodnění). Zdůraznil přitom, že *„zastavení exekuce je způsobem skončení exekučního řízení, k němuž dochází dříve, než bylo plnění povinnosti vymoženo a z jiných důvodů než proto, že by vymáhaná povinnost byla splněna, což se v souzené věci dosud nestalo, neboť pohledávka oprávněné dosud nebyla v celém rozsahu vymožena“* (bod 18 odůvodnění).

II.

Argumentace stěžovatele

8. Stěžovatel rekapituluje průběh řízení před soudy a uvádí, že napadeným usnesením krajského soudu bylo porušeno jeho právo na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny, právo vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny a ustanovení čl. 2 odst. 2 Listiny, resp. čl. 2 odst. 3 Ústavy, čl. 1 odst. 1 Ústavy a čl. 90 Ústavy. Soudní exekutor se podle něj dopustil nepřipustné svévole, když svěřenou veřejnou moc vykonával mimo meze zákona, přičemž krajský soud stěžovateli neposkytl právní ochranu.

9. Krajský soud se podle stěžovatele dopustil zjevné účelovosti výkladu práva, jehož výsledkem je tolerance chyb soudního exekutora. Stěžovatel uvádí, že bylo na soudním exekutorovi, aby si před vydáním usnesení, kterým zrušil veškeré vydané exekuční příkazy, ověřil správnost svého zjištění o vymožení povinnosti stěžovatele v plné výši. Neučinil-li tak, popř. tak učinil vadně, jde o jeho odpovědnost a důsledky je třeba vyvozovat pouze vůči němu. Stěžovatel upozorňuje na to, že byl jako spotřebitel u původního závazku v dobré víře, že je postup soudního exekutora správný. V důsledku napadeného usnesení krajského soudu si podle stěžovatele nemůže být žádný dlužník jist, že „*dluh v rámci exekuce uhradil, protože ani oznámení exekutora, že dluh byl uhrazen, nestačí*“. Dále namítá, že „*nelze přitakat ani myšlence, že stěžovatel měl v postavení povinného vědět, kolik činí celková pohledávka a musel vědět, že nebyla vymožena, zvláště za stavu, kdy mu sám soudní exekutor vyplatil přeplatek vymoženého plnění*“. To platí tím spíše, když soudní exekutor deset let vymáhal nesprávnou částku a ani vedlejší účastnice po celou dobu nic nečinila.

10. Za zjevně nezákonný považuje stěžovatel exekutorův postup po vydání předmětného usnesení, kdy „*bez opory v právním řádu obnovil výkon skončeného exekučního řízení, pro které koneckonců pozbyl i pověření*“. Soudní exekutor dokonce ani ke dni podání ústavní stížnosti nepřistoupil k vydání nových exekučních příkazů a obeslal účastníky řízení a další osoby, aby nebylo bráno toto usnesení v potaz. Argumentaci krajského soudu, podle něhož je třeba vycházet z § 46 odst. 8 exekučního řádu s tím, že ke skončení exekuce nedošlo, označuje stěžovatel za ústavně neslučitelnou. Ani samotnému oznámení o skončení exekuce podle § 46 odst. 8 exekučního řádu nelze odepřít jeho právní význam. Nejde o bezvýznamnou listinu, když je mimo jiné podkladovou listinou pro výpis zápisu v katastru nemovitostí.

III.

Vyjádření k ústavní stížnosti

11. Ústavní soud vyzval účastníka řízení, aby se vyjádřil k ústavní stížnosti. Krajský soud pouze uvedl, že se s obsahem ústavní stížnosti neztotožňuje a plně odkazuje na odůvodnění svého rozhodnutí. Z těchto důvodů krajský soud navrhl, aby byla ústavní stížnost odmítnuta.

12. Ústavní soud dále zaslal ústavní stížnost vedlejší účastnici, která ve svém vyjádření uvedla, že ústavní stížnost je nepřipustná. Důvod nepřipustnosti shledává v tom, že stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky obrany, když se proti postupu soudního exekutora může bránit podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem“), a uplatnit náhradu škody. Stejně tak stěžovatel nevyužil postupu podle § 7 exekučního řádu a nepodal podnět Ministerstvu spravedlnosti a Exekutorské

komoře České republiky (dále jen „Exekutorská komora“) k prošetření postupu soudního exekutora. Vedlejší účastnice dále uvádí, že je to právě ona jako osoba oprávněná (a nikoliv stěžovatel), která je v exekučním řízení slabší stranou, přičemž zastavení exekučního řízení by pro ni mělo „významnější a zásadnější“ dopad. Připouští, že „procesní situace v této věci není v rámci zákonné úpravy řešena, nicméně postupu, který soudní exekutor zvolil, nelze ze zákonného a potažmo také z ústavněprávního hlediska ničeho vytknout“. Soudní exekutor podle vedlejší účastnice „využil všechny možnosti, které mu zákon dává k dispozici, aby své pochybení napravil a závadný stav narovnal. Toto v žádném případě nelze označit za vykročení z mezí demokratického právního státu a za obcházení zákona“.

13. Vzhledem k obsahu vyjádření účastníka řízení, který pouze odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí, a vedlejší účastnice, neobsahujícího pro stěžovatele zásadní neznámé informace (vyjma námitky nepřípustnosti ústavní stížnosti), nepovažoval Ústavní soud za účelné tato vyjádření zasílat stěžovateli na vědomí a k možné replice.

IV.

Procesní předpoklady řízení před Ústavním soudem

14. Ústavní soud posuzoval splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, který byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je zastoupen advokátem podle § 29 až § 31 zákona o Ústavním soudu a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 téhož zákona *a contrario*), když stěžovatel vyčerpal všechny zákonné procesní prostředky k ochraně svých práv, resp. když dovolání proti napadenému usnesení nebylo přípustné.

15. K námitce vedlejší účastnice namítající nepřípustnost ústavní stížnosti Ústavní soud uvádí, že obsahem řízení před obecnými soudy byla v posuzované věci toliko otázka zastavení exekuce, nikoliv (ani zčásti) otázka náhrady škody způsobené nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem soudního exekutora. Z tohoto hlediska je odkaz vedlejší účastnice na zákon o odpovědnosti za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, zcela nerelevantní. Ani skutečnost, že stěžovatel neuplatnil podnět k Ministerstvu spravedlnosti nebo Exekutorské komoře k prošetření postupu soudního exekutora, nevede k nepřípustnosti ústavní stížnosti. Uplatnění tohoto podnětu nelze považovat za poslední procesní prostředek ochrany práva stěžovatele ve smyslu § 72 odst. 3 zákona o Ústavním soudu, když vůbec nejde o (řádný ani mimořádný) opravný prostředek, jehož podáním by bylo zahájeno jakékoliv řízení.

V.

Posouzení důvodnosti ústavní stížnosti

16. Ústavní soud je podle čl. 83 Ústavy soudním orgánem ochrany ústavnosti, nikoliv další revizní instancí v systému obecného soudnictví [srov. např. nález ze dne 12. 3. 1997 sp. zn. I. ÚS 157/96 (N 26/7 SbNU 165)]. Do rozhodovací činnosti obecných soudů je proto oprávněn zasáhnout pouze tehdy, došlo-li jejich pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byl stěžovatel účastníkem, k porušení jeho ústavně zaručených práv a svobod. Skutečnost, že se soud opřel o výklad právní normy, s nímž se stěžovatel neztotožňuje, sama o sobě důvodnost ústavní stížnosti nezakládá. Na straně druhé však platí, že „výklad a následné použití právních předpisů

obecnými soudy mohou být vybočující z mezí daných hlavou pátou Listiny, jakož i z principů ovládajících demokratický právní stát, a zasáhnou tak do některého ústavně zaručeného základního práva“ [náleze ze dne 8. 10. 2019 sp. zn. II. ÚS 1782/19 (N 172/96 SbNU 197)], což odůvodňuje kasační zásah Ústavního soudu.

17. Po posouzení ústavní stížnosti, obsahu napadeného usnesení krajského soudu a spisu vedeného okresním soudem, dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná. Ústavní soud takto rozhodl mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků, neboť měl za to, že od něj nelze očekávat další objasnění věci (§ 44 zákona o Ústavním soudu).

18. Již ve svých dřívějších rozhodnutích definoval Ústavní soud podmínky, při jejichž existenci má vadné použití podústavního práva obecným soudem za následek porušení základních práv či svobod [srov. nálezy ze dne 10. 10. 2002 sp. zn. III. ÚS 74/02 (N 126/28 SbNU 85) a ze dne 11. 5. 2021 sp. zn. IV. ÚS 3542/20]. K tomu dochází zejména tehdy, „postihuje-li rozhodování obecných soudů nepřipustně některé ze základních práv a svobod, případně pomíjí možný výklad jiný, ústavně konformní, nebo je výrazem zjevného a neodůvodněného vybočení ze standardů výkladu, jenž je v soudní praxi respektován (a představuje tím nepředvídatelnou interpretační libovůli), případně je v extrémním rozporu s požadavky věcně příslušného a rozumného vypořádání posuzovaného právního vztahu či v rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti ...“ (náleze sp. zn. IV. ÚS 3542/20). Nelze totiž opomíjet, že „základní práva a svobody v oblasti podústavního práva působí jako regulativní ideje, pročež na ně obsahově navazují komplexy norem podústavního práva“ (náleze ze dne 10. 3. 2020 sp. zn. I. ÚS 3302/19).

19. Soudní exekutor je vykonavatelem státní moci, který je vázán zásadou enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí vyplývajících již z čl. 2 odst. 3 Ústavy, resp. čl. 2 odst. 2 Listiny. Musí se proto vystříhat jakékoliv svévole při výkladu a uplatňování právních předpisů a dbát mimo jiné o ochranu práv účastníků řízení dotčených jeho postupem (§ 46 odst. 1 exekučního řádu). Podmínkou fungování právního státu je totiž „respektování autonomní sféry jednotlivce (čl. 2 odst. 3 Listiny), která požívá ochrany ze strany státu tak, že na jedné straně stát zajišťuje takovou ochranu proti zásahům ze strany třetích osob, jednak sám vyvíjí pouze takovou aktivitu, kterou do této sféry sám nezasahuje, resp. zasahuje pouze v případech, ... kdy je takový zásah přiměřený s ohledem na cíle, jichž má být dosaženo“ (náleze sp. zn. IV. ÚS 3542/20). Současně však exekutor vystupuje v postavení podnikatele, který vykonává svou činnost soustavně za účelem dosažení zisku, a především na vlastní riziko (náleze ze dne 11. 12. 2020 sp. zn. II. ÚS 65/20). Musí tudíž nést i riziko, že ne vždy dosáhne skončení exekuce jejím úspěšným provedením, tím spíše pak musí nést i odpovědnost za svá vlastní pochybení.

20. V podmínkách exekučního řízení má zcela zásadní roli exekuční příkaz, „protože pouze jeho prostřednictvím může soudní exekutor legálně exekučně postihnout majetek ve vlastnictví povinného..., a to podle zvoleného způsobu provedení exekuce“ (WOLFOVÁ, J., ŠTIKA, M. *Soudní exekuce*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 99). Z § 47 odst. 2 exekučního řádu je tedy třeba dovodit, že je to v konečném důsledku až exekuční příkaz, který zakládá soudnímu exekutorovi právo na provedení exekuce, čímž se chápe „jednak vznik práva exekutora na reálné postižení ... majetkových hodnot, jednak právo na jejich realizaci, tedy zpeněžení“ (shodně: SVOBODA, K. *Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka*. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 31).

21. Z § 47 odst. 1 exekučního řádu dále vyplývá nejen oprávnění exekutora vydávat (za zákonem splněných podmínek) exekuční příkazy, ale také exekuční příkazy zrušit (viz již

formulace „vydá nebo zruší exekuční příkazy“), typicky tehdy, dojde-li k závěru, že „zajištění majetku postiženého tímto exekučním příkazem již není třeba, nebo protože zvolený způsob nevede k efektivnímu ukončení exekuce“ (KASÍKOVÁ, M. In KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář. 4. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2017, s. 338). Ze systematického výkladu je pak třeba dovodit, že zrušení exekučního příkazu má právní formu usnesení [viz § 55c odst. 3 písm. c) exekučního řádu]. Již z povahy věci a principu formalizace předpokladů výkonu rozhodnutí (exekuce) je přitom patrné, že jednou pravomocně zrušené exekuční příkazy nelze „obnovit“ pouhým oznámením soudního exekutora, ani skrze úřední záznam.

22. V posuzované věci je nesporné, že soudní exekutor vymáhal vůči stěžovateli po dobu deseti let plnění v částce nižší, než náleží vedlejší účastníci na základě vykonatelného exekučního titulu (platebního rozkazu). Konkrétně soudní exekutor „opomenul“ vymáhat (nekapitalizovaný) úrok z prodlení, který navíc neuvedl již v samotné žádosti o pověření k provedení exekuce z května 2010 (viz bod 2 výše). Tuto skutečnost si soudní exekutor uvědomil až poté, co usnesením ze dne 5. 8. 2020 zrušil všechny v exekučním řízení vydané exekuční příkazy a konstatoval, že bylo dosaženo účelu exekuce vymožením pohledávky i nákladů exekučního řízení (viz bod 4 výše). Až dne 14. 10. 2020 vydal soudní exekutor úřední záznam a oznámení, jehož obsahem je fakticky výzva, ať není pravomocné usnesení bráno v potaz, neboť údaje v něm uvedené neodpovídají skutečnosti. Současně uvedl, necht' jsou nehledě na výše uvedené usnesení nadále prováděny srážky ze mzdy. Stěžovatele v té souvislosti vyrozuměl, že exekuce nadále pokračuje, a to pro vymáhání částky ve výši zhruba 54 500 Kč.

23. Uvedený postup soudního exekutora je v příkrém rozporu s východisky uvedenými výše v bodech 18 až 21. V právním státě není přípustné, aby soudní exekutor jako vykonavatel státní moci vyzýval přípisů účastníky řízení, ať nerespektují pravomocné usnesení o zrušení všech exekučních příkazů, které on sám před dvěma měsíci (údajně nedopatřením) vydal, a současně konstatoval, že navzdory tomuto usnesení exekuce nadále probíhá a mají být mimo jiné dále prováděny srážky ze mzdy stěžovatele. Exekuční řád ani jiný právní předpis takový postup soudnímu exekutorovi neumožňuje. Tomuto svévolnému postupu soudního exekutora, zasahujícímu v konečném důsledku do práva stěžovatele na vlastnictví majetku podle čl. 11 odst. 1 Listiny, měly soudy poskytnout ochranu. Okresní soud tak svým usnesením o zastavení exekuce učinil, jeho rozhodnutí však bylo následně změněno napadeným usnesením krajského soudu, který návrh na zastavení exekuce zamítl.

24. Krajský soud se v posuzované věci dopustil nepřipustné libovůle, za kterou Ústavní soud považuje též nerespektování kogentní normy, popřípadě takový výklad, který je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti (např. tzv. přepjatý formalismus), jakož i výklad zákonných pojmů v jiném než zákonem stanoveném a právním myšlením konsensuálně přijímaném významu, a konečně ve smyslu rozhodování bez bližších kritérií či alespoň zásad odvozených z právní normy [viz např. náleze ze dne 24. 11. 2004 sp. zn. III. ÚS 351/04 (N 178/35 SbNU 375) či náleze ze dne 30. 9. 2014 sp. zn. II. ÚS 2121/14 (N 182/74 SbNU 591)]. Tato libovůle při výkladu a použití právních předpisů se může projevit též jako extrémní rozpor napadeného rozhodnutí s požadavky věcně příslušného a rozumného vypořádání posuzovaného právního vztahu či v rozporu s obecně sdílenými zásadami spravedlnosti (náleze sp. zn. IV. ÚS 3542/20, viz bod 18 výše). Právě k tomu v posuzované věci došlo.

25. Krajský soud na rozdíl od okresního soudu zcela ignoroval skutečnost, že jednou zrušené exekuční příkazy nelze obnovit pouhými neformálními úkony, resp. prostým úředním záznamem nebo sdělením soudního exekutora. Opomenul též východiska shrnutá Ústavním

soudem zejména v bodu 19 výše, podle nichž musí nést odpovědnost za vlastní (po více než 10 let trvající) pochybení v první řadě sám soudní exekutor, a nikoliv stěžovatel, který je vůči němu fakticky v podřízeném postavení. S krajským soudem se nelze ztotožnit ani v tom, že by úkon soudního exekutora, kterým byly zrušeny všechny v řízení vydané exekuční příkazy, byl prostým oznámením o skončení exekuce, který je bez právní relevance. Veškeré exekuční příkazy byly naopak zrušeny rozhodnutím soudního exekutora ve formě usnesení, které takto navíc bylo i formálně označeno. Nešlo tak o neformální přípis (oznámení), ale o úkon soudního exekutora rušícího podle § 47 odst. 1 exekučního řádu vydané exekuční příkazy. Tento úkon má přitom podle zákona formu usnesení [viz § 47 odst. 1 ve spojení s § 55 odst. 3 písm. c) exekučního řádu; shodně: KASÍKOVÁ, M. In KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář. 4. vyd.* Praha: C. H. Beck, 2017, s. 338]. Důvodem předmětného zrušení exekučních příkazů přitom byla skutečnost, že došlo k provedení exekuce vymožením částky, kterou soudní exekutor uvedl již v žádosti o pověření k provedení exekuce. Skutečnost, že krajský soud vycházel toliko z restriktivního výkladu § 46 odst. 8 exekučního řádu, aniž by jakkoliv zohlednil (pro celé exekuční řízení) klíčové ustanovení § 47 odst. 1 exekučního řádu, představuje libovůli při použití podústavního práva. Krajský soud též zcela přehlédl, že zrušení všech exekučních příkazů bylo nezbytným krokem soudního exekutora, měl-li v daném okamžiku za to, že exekuce byla provedena. V opačném případě by se totiž stěžovatel úspěšně domohl zastavení exekuce podle § 268 odst. 1 písm. g) o. s. ř. (srov. SVOBODA, K. *Zastavení exekuce.* Praha: C. H. Beck, 2018, s. 245).

26. Byť byla předmětem daného sporu otázka zastavení exekuce, krajský soud zcela opomněl zabývat se použitím příslušných ustanovení exekučního řádu a občanského soudního řádu upravujících zastavení exekuce, zejména pak ustanovením § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. Ústavní soud opakovaně zdůraznil, že „zatímco důvody zakotvené pod písmeny a) až g) § 268 odst. 1 o. s. ř. jsou důvody konkrétními, důvod uvedený pod písmenem h) je formulován obecně a jeho účelem je umožnit, aby výkon rozhodnutí byl zastaven i v jiných závažných případech, které pro jejich možnou rozmanitost nelze s úplností předjímat a podrobit konkrétnímu popisu“ (nález ze dne 27. 4. 2021 sp. zn. I. ÚS 1486/20). Zastavení exekuce připustil Ústavní soud, jakož i odborná literatura, dokonce i v některých případech, kdy již exekuce skončila svým provedením (vymožením) [srov. již nález ze dne 26. 1. 2012 sp. zn. I. ÚS 199/11 (N 21/64 SbNU 205); blíže viz SVOBODA, K. *Zastavení exekuce již dříve ukončené vymožením.* Bulletin advokacie, 2018, č. 4, s. 35-39]. Přestože okresní soud právě na použití § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. založil svůj závěr o nutnosti zastavit exekuci vedenou proti stěžovateli, krajský soud se smyslem a účelem daného ustanovení vůbec nezabýval, a rozhodnutí okresního soudu změnil toliko s argumentem, že exekuce ve skutečnosti neskončila provedením a soudnímu exekutorovi nezaniklo jeho pověření. Součástí práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny však je, aby obsahem odůvodnění soudního rozhodnutí bylo řádně vyložené, logicky konzistentní a přesvědčivé použití práva soudem. Pečlivě odůvodněné rozhodnutí účastníkům řízení ukazuje, že jejich případ byl soudem skutečně zvážen, což přispívá k vyšší míře legitimacy daného rozhodnutí (viz např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. 11. 2010 ve věci *Taxquet proti Belgii*, bod 91 odůvodnění). Těmto požadavkům krajský soud v napadeném usnesení nedostál. Jeho rozhodnutí je v extrémním rozporu s požadavky věcně přílehavého a rozumného vypořádání posuzovaného právního vztahu, což zakládá důvod pro kasační zásah Ústavního soudu (viz nález sp. zn. IV. ÚS 3542/20).

27. Ústavní soud nikterak nezpochybňuje legitimní požadavek vedlejší účastnice domáhat se plnění přiznaného exekučním titulem (platebním rozkazem). Na druhou stranu to však byla právě vedlejší účastnice, resp. její procesní předchůdkyně (srov. bod 3 výše), která si svobodně zvolila konkrétního soudního exekutora, jenž se dopustil shora popsaných pochybení, a vůči

němuž může případně požadovat náhradu škody. Není však s ohledem na čl. 36 odst. 1 a čl. 11 odst. 1 Listiny přípustné, aby po právní moci usnesení o zrušení všech vydaných exekučních příkazů prováděl soudní exekutor dále exekuci, resp. pouhým úředním záznamem a oznámením reagujícím na jeho vlastní pochybení „oživil“ již zrušené exekuční příkazy a s odstupem více než deseti let požadoval po stěžovateli na základě zrušených exekučních příkazů zaplacení úroku z prodlení, který v podstatné části narostl právě v důsledku jeho vlastního pochybení.

28. Ústavní soud uzavírá, že pro uvedené ústavněprávní nedostatky bylo usnesením krajského soudu porušeno právo stěžovatele na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 Listiny a právo vlastnit majetek podle čl. 11 odst. 1 Listiny.

29. S ohledem na výše uvedené dospěl Ústavní soud k závěru, že ústavní stížnost je důvodná, proto jí vyhověl a podle § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadené rozhodnutí zrušil.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 19. října 2021

Radovan Suchánek, v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
E. Kameníková

